

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ओपन युनिवर्सिटी

(गुजरात सरकार द्वारा स्थापित)

“ज्योतिमय” परिसर,
सरभेज-गांधीनगर छाईवे,
छारोडी, अमदावाढ-382 481

E-mail: feedback@baou.edu.in

Website : www.baou.edu.in

सत्रीयकार्य ओगष्ट – 2017

स्नातक पढवी अभ्यासक्रम

बी.ए. प्रथम वर्ष

हिन्दी प्रश्नपत्र-2

अभ्यासकेन्द्रने सौपवानी छेल्की तारीख

30/04/2018

પ્રિય વિદ્યાર્થી મિત્ર,

બી.એ.અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા બદલ આપને અમારા વતી ખૂબ ખૂબ અભિનંદન. આપ દૂરવર્તી શિક્ષણમાં અભ્યાસ કરી રહ્યા છો જેમાં આપની ઉપર અધ્યાપકનું કોઈ અંકુશ નથી. આ પદ્ધતિમાં આપને સ્વંય અનુશાસન અપનાવવું જરૂરી છે. આપને આપના વિષયની કેડીટ અનુસાર આ વિષયમાં દૈનિક 2 કલાક સમય ફાળવવો આવશ્યક છે.

સ્વાધ્યાયકાર્યનું ફોર્મેટ એ આપની સત્રાંત પરીક્ષાના ફોર્મેટ પ્રમાણે જ રાખવામાં આવેલ છે, જેથી અમારી પરીક્ષાની તૈયારી અર્થે યોગ્ય સમજ માટે સ્વાધ્યાયકાર્ય ખૂબ ઉપયોગી છે. સ્વાધ્યાયકાર્યોમાં પૂછવામાં આવેલ પ્રશ્નોના જવાબ આપને મળેલી અભ્યાસ-સામગ્રીમાંથી સીધા જ કોપી કરવાના નથી, આપ જે વાંચન કરો છો, જે સમજો છો, તે આપની પોતાની ભાષામાં લખવાનું રહેશે.

સ્વાધ્યાયકાર્યનું પુનઃમૂલ્યાંકન થતું નથી જો કોઈ વિષયના સ્વાધ્યાયકાર્યમાં ઓછા ગુણ હોય તા ફરીથી લખેલું સ્વાધ્યાયકાર્ય સ્વિકારવામાં આવશે નહીં. જેથી આપ પ્રથમ વખતે જ વ્યવસ્થિત જવાબો લખી જમા કરાવશો. જેથી સારામાં સારા ગુણ મેળવી શકશો અને ઉત્તમ પરિણામ પ્રાપ્ત કરી શકશો.

ખૂબ ખૂબ શુભકામનાઓ સહ,

સ્વાધ્યાયકાર્ય વિભાગ

અગત્યની સૂચનાઓ

- સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવવાની છેલ્લી તારીખ: **30/04/2018** છે, તો આ સમય મર્યાદામાં આપે સ્વાધ્યાયકાર્ય લખી જમા કરાવવું જરૂરી છે.
- સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવતી વખતે તેની રસીદ લેવી ફરજિયાત છે. જેથી ભવિષ્યમાં સ્વાધ્યાયકાર્યને લગતી કોઈ પૂછપરછ કરવી હોય તેના ઉકેલમાં રસીદ રજૂ કરી શકાય.
- તમારા ચેક થઈ ગયેલા સ્વાધ્યાયકાર્ય તમારી સત્રાંત પરીક્ષા પહેલા જ કેન્દ્ર પર રસીદ બતાવી પરત લેવા જેથી પરીક્ષાના વાંચન અર્થે પણ તેને ઉપયોગમાં લઈ શકાય.
- બી.એ./બી.કોમ. અભ્યાસક્રમના સ્વાધ્યાયકાર્યમાં પાસ થવા માટે **11** ગુણ લાવવા જરૂરી છે, જો તેનાથી ઓછા ગુણ હોય તો તે સ્વાધ્યાયકાર્યમાં વિદ્યાર્થી નપાસ માનવામાં આવશે, અને તે સ્વાધ્યાયકાર્ય નવા સત્રનું મેળવીને ફરીથી લખવાનું રહેશે.
- સ્વાધ્યાયકાર્યના ગુણ વગર ફાઈનલ માર્કશીટ મેળવી શકાશે નહીં.
- લખેલા સ્વાધ્યાયકાર્ય જમા કરાવતી વખતે તેની સાથે સ્વાધ્યાયકાર્યનું પ્રશ્નપત્ર ફરજિયાત જોડવું.
- આ પછીનું પેજ વિદ્યાર્થીએ પ્રિન્ટ કાઢી તેમાં માંગેલ માહિતી ભરી લખેલા સ્વાધ્યાયકાર્યના પ્રથમ પેજ ઉપર લગાવવું.

डॉ.बाबासाहेब अम्बेडकर ओपन युनिवर्सिटी,
अहमदाबाद

अभ्यासक्रमनुं नाम : એફ.વાય.બી.એ.

પાઠ્યક્રમનું નામ : હિન્દી પ્રશ્નપત્ર-2

નોંધણીનંબર : _____

અભ્યાસકેન્દ્રનું નામ : _____

નામ : _____

અભ્યાસકેન્દ્ર કોડ નં. : _____

સરનામું : _____

મોબાઈલ નંબર : _____

ઈ-મેઈલ : _____

વિદ્યાર્થીની સહી : _____

તારીખ : _____

डॉ.बाबासाहेब अम्बेडकर ओपन युनिवर्सिटी,

अहमदाबाद

अभ्यासक्रम : बी.ए. प्रथम वर्ष

पाठ्यक्रम : हिन्दी प्रश्नपत्र-2

सत्रीयकार्य अगस्त 2017

कुल अंक - 30

उत्तीर्णांक - 11

विभाग क : निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर 800 शब्दों में लिखिए :

1. एकांकी के संरचनागत वैशिष्ट्य पर प्रकाश डालिए. (8 x 1 = 8)

अथवा

निबंध के भेदों पर विस्तार से विचार कीजिए.

विभाग ख : निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर 400 शब्दों में लिखिए :

1. निम्नलिखित उद्धरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : (4 x 2 = 8)

(200-200 शब्दों की 2 व्याख्याएँ करनी हैं.)

- 1) चंद्रगुप्त! प्रजा के संस्कार जल्दी नहीं छूटते. इस समय भी महाराज नंद से सहानुभूति रखने वाले व्यक्ति कुसुमपुर में विद्रोह की लपटों के स्फुलिंग बने हुए हैं. राजमंत्री राक्षस कुसुमपुर के नागरिकों में अविश्वास के बीजों पर अपनी नीति का जल सींच रहा है.

अथवा

अरे! मर्दों का काम तो है ही पढ़ना और काबिल होना. अगर औरतें भी वही करने लगीं, अंग्रेजी अखबार पढ़ने लगीं और पॉलिटिक्स वगैरह पर बहस करने लगीं तब तो हो चुकी गृहस्थी. जनाब, मोर के पंख होते हैं, मोरनी के नहीं, शेर के बाल होते हैं, शेरनी के नहीं.

- 2) काश कि मैं निर्मम हो सकती, काश कि मैं संस्कारों की दासता से मुक्त हो सकती. हो पाती तो कुल, धर्म और जाति का भूत मुझे तंग न करता और मैं अपने बेटे से न बिछुड़ती. स्वयं उसने मुझसे कहा था- "संस्कारों की दासता सबसे भयंकर शत्रु है."

अथवा

निर्लज्ज! मद्यप! क्लीव! ओह, तो मेरा कोई रक्षक नहीं? (ठहर कर) नहीं, मैं अपनी रक्षा स्वयं करूँगी. मैं उपहार में देने की वस्तु, शीतल मणि नहीं हूँ. मुझमें रक्त की तरल लालिमा है. मेरा हृदय उष्ण है और उसमें आत्मसम्मान की ज्योति है. उसकी रक्षा मैं ही करूँगी.

2. 'गिरती दीवारें' एकांकी का मूल्यांकन प्रस्तुत कीजिए.
3. 'बातचीत' निबंध की अंतर्वस्तु स्पष्ट कीजिए.
4. 'नाखून क्यों बढ़ते हैं' निबंध के संरचना शिल्प पर विचार कीजिए.

विभाग ग : किन्हीं तीन पर 300 शब्दों में टिप्पणियाँ लिखिए : (3 x 3 = 9)

1. रेडियो नाटक
2. 'जॉक' एकांकी के शीर्षक की सार्थकता
3. भारतेन्दु युगीन हिंदी नाटक
4. 'ध्रुवस्वामिनी' का चंद्रगुप्त
5. निबंध में लेखकीय व्यक्तित्व का प्रतिबिम्बन
6. 'मित्रता' निबंध का प्रतिपादय

विभाग घ : निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दिये गये संकेतों के अनुसार दीजिए :

सही / गलत बताइए :

(0.5 x 10 = 5)

1. अशक जी की भाषा में बोलचाल की रवानी है.
2. 'गिरती दीवारें' एकांकी में राव साहब का परिवार रोज अखबार पढ़ता था.
3. 'ध्रुव स्वामिनी' नाटक के कथानक में अंतर्द्वंद्व और बाहरी संघर्ष की सृष्टि की गई है.

सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए :

4. जो हमारी हर बात का समर्थन करते हैं वे मित्र होते हैं. (सच्चे / बुरे)
5. अपने आप पर अपने आप के द्वारा लगाया हुआ बंधन हमारी की बड़ी भारी विशेषता है. (प्रकृति / संस्कृति)
6. 'रीढ़ की हड्डी' के संवाद हैं. (उबाऊ / सार्थक)

सुमेलित कीजिए :

7. बातचीत	क) ललित निबंध	अ) विद्यानिवास मिश्र
8. मित्रता	ख) आत्मपरक निबंध	आ) बालकृष्ण भट्ट
9. एक था पेड़ और एक था ठूँठ	ग) विचारप्रधान निबंध	इ) रामचंद्र शुक्ल
10. मेरे राम का मुकुट भीग रहा है	घ) बौद्धिक निबंध	ई) कन्हैयालाल मिश्र प्रभाकर

